

**MIKO knygu „MT 11IK“, „MT 11+12BK“,
„MT 11IK+11BK+12BK“ ir „MT 12IK“ valdymo sistema**
(trumpa naudotojo instrukcija)

I. Struktūra

Pasirinkus MIKO knygą (spragtelėjus pavadinimą pradiniam dialogo lange), atsiveria atitinkamo vadovėlio titulinis puslapis.

1. Į bet kurią vadovėlio vietą patogiausia patekti naudojantis interaktyviu kontekstiniu turiniu . Spragtelėjus šį ženklielį, atsiveria pagrindinis turinys. Vedžiojant pele, galima pasirinkti reikiamą skyrių ir skyrelį.
2. Vadovėlio puslapius nuosekliai galima vartyti spragtelint rodyklėles ir apatinėje juostoje (arba klaviatūros klavišais ←, →, ↑, ↓).
3. Interaktyviame kontekstiniame turinyje yra perėjimas į „Naudingų nuorodų“ puslapį (jo aprašymą žr. IV.4 punkte).
4. Vadovėlių turiniuose šalia kiekvieno skyriaus yra ženklielis . Jį spragtelėjus, patenkama į Vidurinio ugdymo bendrųjų programų (2011) fragmentus, susijusius su tuo skyriumi.
5. Spragtelėjus bet kurio vadovėlyje pateikto uždavinio numerį, parodomas jo atsakymas. Dar kartą spragtelėjus numerį, atsakymas dingsta.
6. Kiekvieno skyriaus pabaigoje yra testas. Naudotojas gali pasirinkti vieną atsakymą iš 2–6 pateiktų prie kiekvieno klausimo, spragtelėdamas kurią nors aktyvią raidę (jos yra rėmeliuose). Baigus atsakinėti, reikia spragtelėti ženklielį dešiniajame apatiniame puslapio kampe. Teisingų atsakymų rėmeliai tada nusispalvina žaliai, neteisingų – raudonai. Spragtelėjus ženklielį , spalvinimas dingsta. Spragtelėjus ženklielį , galima pamatyti teisingus atsakymus.
7. Šią instrukciją iš bet kurios MIKO knygos vietos galima atverti spustelėjus klaviatūros klavišą **F1**. Išsamesnę informaciją apie MIKO knygas galima rasti spustelėjus **Lyg2** (Shift) ir **F1** klavišų derinį.

III kartos MIKO knygos

8. Šiose MIKO knygose prie vadovėlio yra prisegtos atitinkamo komplekto uždavinyno, savarankiškų ir kontrolinių darbų bei pratybų skaitmeninės versijos. Jų atvėrimo mygtukai , , apatinėje meniu juostoje tampa aktyvūs tik tuose vadovėlio atverstiniuose, iš kurių galima patekti į minėtas komplekto dalis.
9. Skaitmeninių uždavinyno, savarankiškų ir kontrolinių darbų bei pratybų puslapių **negalima išspausdinti**. Juos galima tik peržiūrėti rodyklėlėmis ir . Tačiau grįždami į vadovėlį (spragtelėję ženklielį) , visuomet atsidursite puslapyje, iš kurio išėjote.

Pastaba. Skaitmeniniai uždavinyno, savarankiškų ir kontrolinių darbų bei pratybų puslapiai **nėra interaktyvūs**. Taigi juose negalima kurti nuorodų ir primintukų. Spragtelėję užduoties numeriuką, atsakymų nepamatysite (uždavinyno atsakymus galite rasti internete, jie yra ir šios MIKO knygos „Naudingų nuorodų“ puslapyje).

II. Viršutinės meniu juostos mygtukai

– grįžtama į pagrindinį turinį;

– verčiamas puslapis atgal, verčiamas puslapis pirmyn;

– keičiamas vaizdas ekrane (didinamas, mažinamas, rodomas visas atverstinis).

Padidinus vaizdą, jį galima vilkti į norimą vietą, laikant nuspaustą kairįjį pelės klavišą;

– įterpiamas primintukas, susietas su tos pačios spalvos lapeliu;

– įterpiamos (panaikinamos) nuorodos į internetą arba į failus, pasiekiamus iš naudotojo kompiuterio;

– įterpiami (panaikinami) papildomi puslapiai (tik PDF formatu);

– spausdinamas ekrane matomas puslapis arba atverstinis;

– visų valdymo mygtukų aprašymas;

– informacija apie:

a) licencijos kodą – jo numeris **būtinai** naudojantis papildomomis funkcijomis arba registruojant MIKO knygą klientų sistemoje (apsilankykite <http://klientams.tev.lt>);

b) turimo produkto versiją – ją galima patikrinti ir parsisiųsti atnaujinimus (jei yra internete);

– informacija apie šios MIKO knygos kūrėjus.

III. Programų langų valdymo mygtukai

Dirbant su MIKO knyga, dešiniajame viršutiniame kampe visada matomi standartiniai mygtukai:

– suskleidžiamas ekrano langas;

– padidinamas (sumažinamas) ekrano langas;

– baigiamas darbas, programa užveržiama.

Įvairių papildomų langų (pvz., atnaujinto vadovėlio puslapių, instrukcijos, programų lentelių ir kt.) dešiniajame viršutiniame kampe atsirandantis pabaigos ženklelis **X** yra skirtas tų langų užvėrimui.

IV. Turinio papildymo galimybės

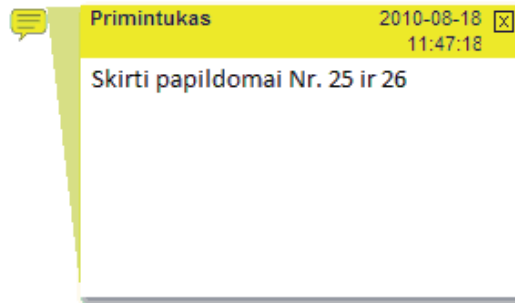
Naudotojui, norinčiam toliau kurti ir tobulinti savo MIKO knygą, numatytos penkios galimybės:

1. Primintukų kūrimas (pastabos sau).
2. Papildomų PDF puslapių „prisiklijavimas“.
3. Nuorodų įterpimas.
4. „Naudingų nuorodų“ puslapio papildymas.
5. Informacijos tvarkymas kataloge „Mano_...“.

Reikia neužmiršti, kad visi 1–4 punktų papildymai ar pakeitimai daromi tik tame atverstinyje (puslapyje), kuriame esate.

IV.1. Naudotojas gali rašyti pastabas ir pasirinktoje vadovėlio vietoje įterpti primintukus. Primintukas susideda iš spalvoto ženkliuko ir su juo susieto tos pačios spalvos lapelio, skirto pastaboms užsirašyti. Primintukų skaičius viename atverstinyje neribojamas.

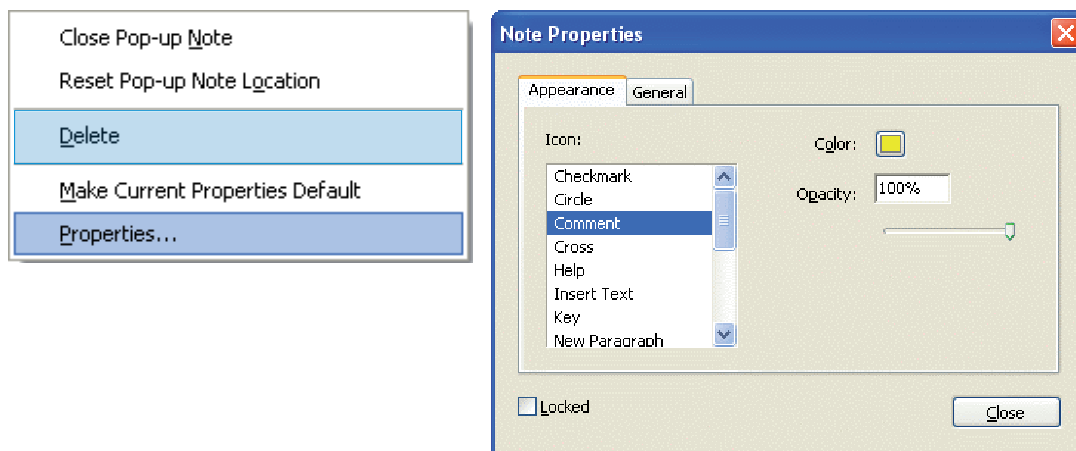
a) Spragtelėjus mygtuką atverstinio viršuje įterpiamas spalvotas primintuko ženkliukas (po to pele jį galima nuvilkti į bet kurią kitą atverstinio vietą).

b) Pastabų lapelyje galima rašyti tik tekstą. Spragtelėjus viršutiniame dešiniajame lapelio kampe, pats lapelis paslepiamas ir atverstinyje lieka tik primintuko ženkliukas. Pastabos tekstas matomas užvedus pelės žymeklį ant primintuko ženkliuko.

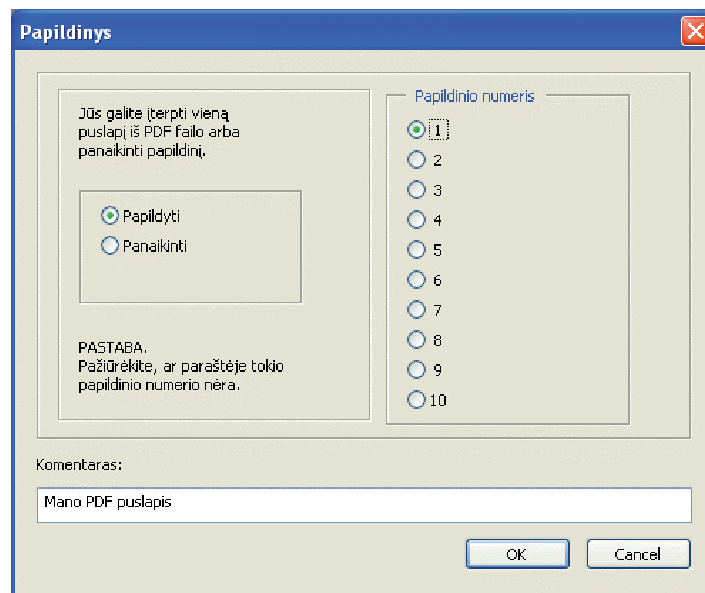
c) Norint pastabas taisyti arba keisti, reikia spragtelėti primintuko ženkliuką kairiuoju pelės klavišu. Atsiveria su tuo ženkliuku susietas lapelis, tada jo turinį galima tvarkyti.

d) Primintuko spalvą ir ženkliuko formą galima keisti spragtelėjus dešiniuoju pelės klavišu lapelį arba ženkliuką ir pasirinkus kontekstiniame meniu komandą „Properties“. Atsiveria pasirinkimo langas, kuriame galima nurodyti ženkliuko formą („Icon“) ir spalvą („Color“).

e) Primintukai panaikinami tame pačiame kontekstiniame meniu pasirinkus komandą „Delete“ (arba „Delete Comment“).

IV.2. Naudotojas prie kiekvieno atverstinio gali „prisiklijuoti“ iki 10 papildomų puslapių PDF formatu. Mygtuku atveriamas papildinių įterpimo (panaikinimo) langas.

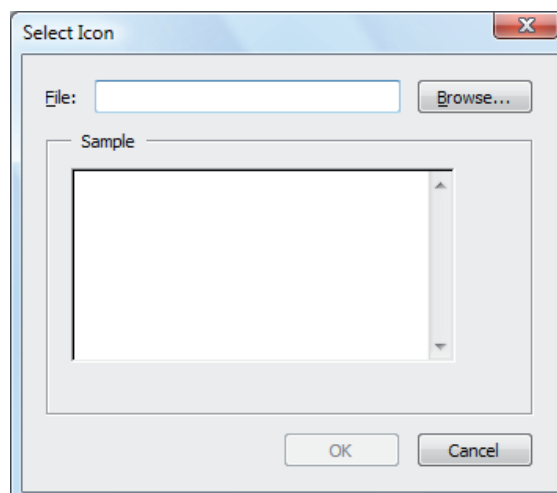
a) Jame galima pasirinkti (spragtelėjus atitinkamą skrituliuką užrašo kairėje):

- veiksmą (įterpti ar panaikinti papildomą puslapį);
- papildinio ženklelio numerį (papildiniai ①–⑩ išdėstomi pasirinkto atverstinio kairiojoje paraštėje nuo viršaus iki puslapio vidurio).

b) Kiekvieno papildinio turinį galima aprašyti komentaro langelyje – vėliau šis užrašas matomas užvedus pelės žymeklį ant papildinio numerio. Tai padės prisiminti, kokia informacija pateikta tame papildomame puslapyje.

c) Spragtelėjus mygtuką OK, atsiveria langas „Select Icon“.

Spragtelėjus „Browse“, siūloma susirasti reikalingą PDF failą naudotojo kompiuteryje (arba pasiekiamą iš to kompiuterio). Suradus ir pasirinkus failą (spragtelėjus „Select“), langelyje „Sample“ galima peržiūrėti visus jo puslapius. Tada, judant dešiniąja slinkties juosta, reikia pasirinkti vieną puslapį ir, kai jis atsiranda dialogo lange, dar kartą spragtelėti OK. Šis puslapis „prisiklijuoja“ prie atverstinio, kuriame esate. Jei baigus darbą pakeitimai bus išsaugoti (žr. V skyrelį), tas puslapis

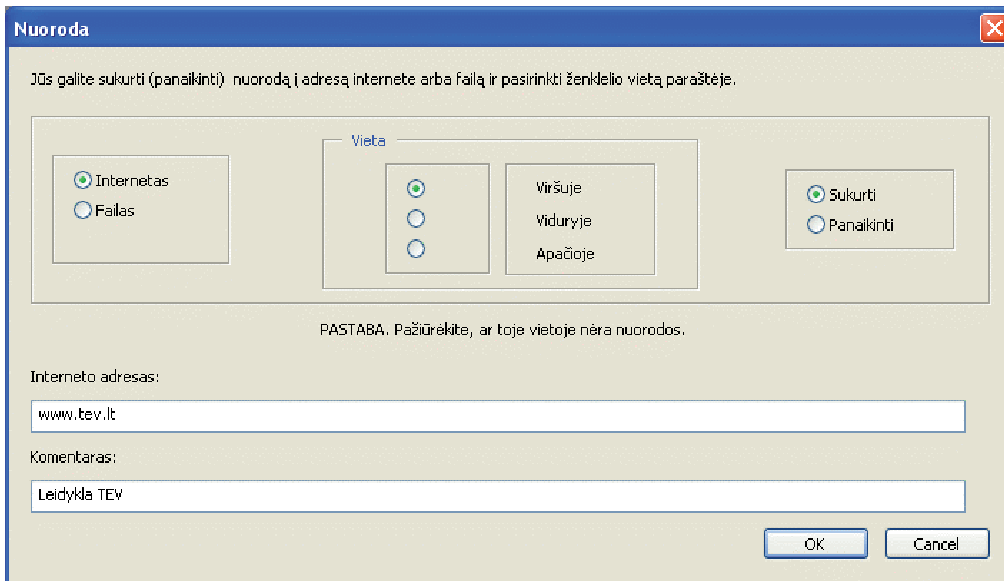
liks MIKO knygoje tol, kol nenuspręsite jo panaikinti. Todėl pradinio failo, iš kurio buvo paimtas tas papildinys, nebereikės turėti pasiekiamame kataloge.

- d) Dirbant su MIKO knyga, papildomi puslapiai atveriami spragtelėjus papildinio numerį.
- e) Jei tuo pačiu numeriu sukuriama keli papildiniai, išlieka tik paskutinis. Todėl, prieš pasirinkdami papildinio numerį, įsitikinkite, ar tuo numeriu jau nėra „priklijuotas“ kitas papildomas puslapis.

Pastaba. Jei pasirinkus papildinį paraštėje neatsiranda jo numeris, vadinasi, PDF failo turinys yra apsaugotas ir jo panaudoti negalima.

IV.3. Naudotojas kiekviename atverstinyje gali susikurti 3 nuorodas į bet kokį failą (pateikties, garso, vaizdo, grafikos ir pan.) ar adresą internete.

Mygtuku atveriamas nuorodų kūrimo (panaikinimo) langas.

Dialoginis langas „Nuoroda“ su mėlyna viršutine juosta ir raudona X mygtuku. Teksas: „Jūs galite sukurti (panaikinti) nuorodą į adresą internete arba failą ir pasirinkti ženkliuko vietą paraštėje.“

Langas yra padalintas į septynis skydelius:

- „Internetas“ (su žaliu ženkliuku) ir „Failas“ (su mėlynu ženkliuku).
- „Vieta“ skydelis su žaliu ženkliuku ir trimis mėlyni ženkliukais.
- „Viršuje“, „Viduryje“ ir „Apačioje“ (su mėlyni ženkliukais).
- „Sukurti“ (su žaliu ženkliuku) ir „Panaikinti“ (su mėlynu ženkliuku).

PASTABA. Pažiūrėkite, ar toje vietoje nėra nuorodos.

„Interneto adresas:“ laukelis su tekstu „www.tev.lt“.

„Komentaras:“ laukelis su tekstu „Leidykla TEV“.

„OK“ ir „Cancel“ mygtukai.

- a) Jame galima pasirinkti (spragtelėjus atitinkamą skrituliuką užrašo kairėje):
  - veiksmą (sukurti ar panaikinti nuorodą);
  - nuorodos ženkliuko vietą pasirinkto atverstinio kairiojoje paraštėje (viršuje, viduryje ar apačioje);
  - adresą internete ar failą, į kurį nuoroda nukreipia.
- b) Komentaro langelyje galima aprašyti susikurtą nuorodą. Šis užrašas matomas užvedus pelės žymeklį ant nuorodos ženkliuko.
- c) Pasirinkus „Sukurti“ → „Internetas“, į atitinkamą langelį reikia įrašyti (nukopijuoti) interneto puslapio adresą (jei nieko neįrašyta komentaro langelyje, šis adresas matomas užvedus pelės žymeklį ant nuorodos ženkliuko) ir spragtelėti OK.
- d) Pasirinkus „Sukurti“ → „Failas“, reikia spragtelėti OK. Tada atsiveria dialogo langas „Open“. Jame galima susirasti norimą failą ir, spragtelėjus „Select“, susikurti nuorodą į jį. Tačiau, skirtingai nei kuriant papildinius, pasirinktas failas į MIKO knyga neįrašomas, o tik įdedama nuoroda į jį. Todėl vėliau šį failą galima išsikviesti tik tuo atveju, jei jis yra pasiekiamas iš kompiuterio, kuriame veikia MIKO knyga. Dėl to dažniau naudojamus failus rekomenduojama įrašyti į MIKO knygos atmintuko katalogą „Mano_...“.
- e) Spragtelėjus nuorodos ženkliuką vadovėlio puslapio paraštėje, atveriamas nurodytas failas (jei jis yra pasiekiamas iš kompiuterio) arba jungiamasi su nurodytu interneto puslapiu (jei yra interneto ryšys).

f) Jei į tą pačią vietą sukuriamos kelios nuorodos, išlieka tik paskutinė. Todėl, prieš kurdami nuorodą, pasitikrinkite, ar toje paraštės vietoje, kurią pasirinkote, nėra jau sukurtos nuorodos.

Pastaba. Ta pati nuoroda gali nevienodai veikti skirtinguose kompiuteriuose. Tai priklauso nuo programų, įdiegtų kompiuteryje ir susietų su failo pavardžiu. Pasitikrinkite, ar naudojamame kompiuteryje turite programą norimam failui paleisti ar peržiūrėti.

IV.4. Dar 20 nuorodų į failus ar adresus internete, kurie gali būti naudingi dirbant su vadovėliu, galima susikurti „Naudingų nuorodų“ puslapyje. Į šį puslapį patenkama spragtelėjus atitinkamą užrašą turinyje.

- Šiame puslapyje jau yra 20 nuorodų, kurias siūlo MIKO knygos sudarytojai. Šių nuorodų negalima panaikinti ar pakeisti. Tuo tarpu savo nuorodas naudotojas gali keisti, pildyti, panaikinti.
- Spragtelėjus bet kurią (iš 20) nuorodos ženklelį, atsiveria nuorodų kūrimo langas. Tolesni veiksmai aprašyti šios instrukcijos **IV.3** punkte.
- Ištrinti nebereikalingą naudotojo nuorodą galima spragtelėjus mygtuką . Tada atsiveria dialogo langas, kuriame reikia surinkti naikinamos nuorodos numerį. Spragtelėjus OK, prašoma patvirtinti, ar tikrai norite ištrinti. Spragtelėjus „Yes“ – nuoroda ištrinama.

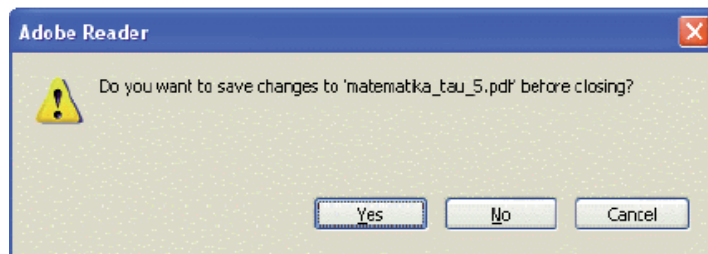
IV.5. Katalogas „Mano_...“ (jei viename atmintuke yra dviejų klasių MIKO knygos, toks katalogas sukurtas kiekvienai klasei atskirai) yra informacijos saugykla MIKO knygos atmintuke. Čia naudotojas gali susidėti bet kokią darbui reikalingą medžiagą: tekstinius, vaizdo, garso, pateikčių failus, nuotraukas ir kt. Pasinaudojus nuorodų galimybėmis, šiuos failus galima susieti su reikalingomis temomis ar užduotimis pasirinktuose atverstiniuose.

Katalogą „Mano_...“ galima pasiekti, pavyzdžiui, taip:

- Laikant nuspausta klavišą , spustelėti klavišą (Win + E).
- Atsivėrusiame pasirinkimo lange dukart spragtelėti atmintuko (keičiamo disko) piktogramą.
- Atsivėrusiame sąraše pasirinkti katalogą, atitinkantį vadovėlį, kuriame esate.

V. Darbo pabaiga

Norint užbaigti darbą, reikia spragtelėti ženklelį dešiniajame viršutiniame lango kampe. Programa paklausia, ar išsaugoti darbo eigoje padarytus turinio pakeitimus.

Atsakius „Yes“, visi pakeitimai įrašomi į pagrindinį MIKO knygos failą.

VI. Papildomos funkcijos

MIKO knygos valdymo sistema turi dar keletą papildomų funkcijų, kurios rekomenduojamos patyrusiems naudotojams arba iškilus nenumatytoms problemoms. Pirmiausia **būtina labai atidžiai** perskaityti „**Papildomų funkcijų aprašymą**“. Šis aprašymas atsiranda dialogo lange, kuris iškviečiamas paleidus failą „Papildomos funkcijos.exe“. Tame pačiame lange pasirenkamos šios funkcijos:

- a) **Atsarginės kopijos išsaugojimas**. Kad neprarastumėte savo sukurto papildomo MIKO knygos turinio, rekomenduojama retkarčiais persirašyti jį į standųjį diską (kartu kopijuojamas ir katalogas „Mano_...“). Nusikopijuoti visą turinį verta ir prieš atliekant kokius nors esminius pakeitimus.
- b) **Pradinių duomenų atstatymas**. Sumanius panaikinti visus savo įvestus pakeitimus ir papildymus (pvz., perduodant MIKO knygą kitam naudotojui), ši funkcija atstato pradinę knygos versiją (kokia buvo gauta iš gamintojo). Panaikinamas ne tik sukauptas papildomas MIKO knygos turinys (žr. IV skyrelį), bet ir slaptažodis (jei jis buvo sukurtas).
- c) **Atsarginės kopijos atstatymas**. Ši funkcija leidžia įrašyti į atmintuką atsarginę kopiją iš standžiojo disko, jei kas nors atsitiktų MIKO knygos turiniui. Jeigu po paskutinės atsarginės kopijos padarymo į katalogą „Mano_...“ buvo įrašyti kokie nors nauji failai, atstatant atsarginę kopiją, jie išliks. Tačiau failai, likę knygoje tais pačiais pavadinimais, bus užkloti kopijos failais.
- d) **Naudotojo duomenys ir slaptažodis**. Naudotojas, norėdamas pasižymėti savo atmintuką, gali įsivesti kokius nors duomenis (pvz., vardą, pavardę, darbovietę), kurie atsiras tituliname vadovėlio puslapyje. Siekdamas apsaugoti savo MIKO knygos turinį, naudotojas gali įsivesti slaptažodį, be kurio niekas negalės atverti jo MIKO knygos.

Paleidimo failas „Papildomos funkcijos.exe“ yra tame pačiame kataloge, kaip ir paleidimo failas „Pradzia.exe“. Taigi jį galima susirasti, pavyzdžiui, taip:

- a) Laikant nuspauštą klavišą Win, spustelėti klavišą E.
- b) Atsivėrusiame lange spragtelėti disko „MIKO knyga“ piktogramą pelės dešiniuuoju klavišu ir atverti disko turinį, spragtelėjus komandą „Explore“ kairiuoju klavišu.
- c) Atsivėrusiame failų sąrašė pasirinkti (dukart spragtelėti) failą „Papildomos funkcijos.exe“.

Norint naudotis papildomomis funkcijomis, atmintukas turi būti USB lizde, tačiau visi MIKO knygos failai (taip pat ir vadovėlis) turi būti užverti.

Dar viena MIKO knygos turinio keitimo galimybė yra savo puslapių kūrimas. Tam reikia iš svetainės www.mikoknygos.lt parsisiųsti **MIKO knygos puslapių rengyklę**, jos diegimo ir naudojimosi instrukciją. Rengyklė parengta rašyklės *MS Word* pagrindu, tad svarbu, kad naudotojas turėtų darbo su ja patirties.